

РІЧАРД ФЛОРИДА

КРИЗА УРБАНІЗМУ

**ЧОМУ МІСТА РОБЛЯТЬ
НАС НЕЩАСНИМИ**

*Переклала з англійської
Ірина Бондаренко*

«НАШ ФОРМАТ» · КИЇВ · 2019

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

Зміст

<i>Передмова</i>	11
<i>Розділ 1. Міська суперечність</i>	22
<i>Розділ 2. Урбанізм, де переможець отримує все</i>	35
<i>Розділ 3. Місто еліт</i>	57
<i>Розділ 4. Джентрифікація та невдоволення навколо неї</i>	79
<i>Розділ 5. Нерівність міст</i>	102
<i>Розділ 6. Велике сортування</i>	120
<i>Розділ 7. Клаптикове місто</i>	146
<i>Розділ 8. Криза передмість</i>	176
<i>Розділ 9. Криза глобальної урбанізації</i>	193
<i>Розділ 10. Урбанізм для всіх</i>	211
<i>Додаток</i>	246
<i>Подяки</i>	276
<i>Примітки</i>	280

Передмова

Я народився у місті Ньюарк, штат Нью-Джерсі, у 1957 році тоді, коли це місто ще було процвітаючим — з гомінкими торговельними залами, ранковими і вечірніми газетами, бібліотеками, музеями, заклопотаним центром і великим середнім класом. Обое моїх батьків зростали в італійському кварталі міста, там вони й жили, коли я народився, у квартирі біля зеленого Бранч-Брук-Парку. Мій батько покинув школу в сьомому класі, аби працювати на фабриці разом з італійцями, поляками, ірландцями, німцями, латиноамериканцями та афроамериканцями. За винятком тих днів, коли він служив у армії та штурмував береги Нормандії, б'ючись у кількох величних битвах Другої світової, в усі інші робочі дні свого життя він приходив на цю фабрику, піднявшись від чорнороба до майстра і зрештою — до одного з менеджерів фабрики.

Мої батьки, як і мільйони інших американців, переїхали у передмістя, коли я лише починав ходити. Вони обрали невелике містечко Норт-Арлінгтон, десь за п'ятнадцять хвилин автівкою від Ньюарку. Як вони часто мені нагадували, це місце обиралось через хороші школи, зокрема — через католицьку школу «Королева миру», в якій, на їхню думку, мене з братом мали підготувати до коледжу та повернути на шлях до кращого життя. Одна з маминих сестер, моя тітка Лонні, уже жила там. Її чоловік, дядько Волтер, закінчив вечірню школу в Ньюаркському інженерному коледжі, отримавши одразу і бакалавра, і магістра з хімічної інженерії, та згодом зробив кар'єру старшого виконавчого спеціаліста у Colgate Palmolive. Сім'ї робітників, як моя, та більш заможні сім'ї, як моїх тітки й дядька,

усе ще жили пліч-о-пліч в одних й тих самих районах. Незважаючи на різні економічні передумови, ми всі були частиною однієї американської мрії. Хоча ми й переїхали з Ньюарку, однак щонеділі їздили у старий район до моєї бабусі та решти родини на великі італійські вечери.

Одного спекотного липневого дня 1967 року, коли мені було дев'ять, я зустрівся з містом, охопленим панікою. Коли тато віз нас у Ньюарк, ми відчули, як важчає від диму повітря: місто поглинуло сумнозвісні заворушення — поліція, нацгвардія та військові оточили його вулиці. Поліцейський зупинив нас, аби попередити про «снайперів». Батько стривожено розвернув машину й наказав мені лягти на долівку задля безпеки. Понад два десятки людей, переважно афроамериканців, загинули тоді у Ньюарку, ще сімсот п'ятдесят були поранені та ще тисяча ув'язнені. Збитки, завдані приватній власності, оцінювались у мільйони доларів. Спустошливі заворушення перекинулися й на багато інших міст, включно з Нью-Брансвіком та Плейнфілдом у штаті Нью-Джерсі, Детройтом та Цинциннатті на околицях Великих озер та Атлантаю на півдні. Це літо стало відомим як «довге спекотне літо 1967-го». У більшості випадків заворушенням передувало свавілля поліції щодо темношкірих, але справжні причини були глибшими. Робочі місця та економічна активність переміщувалися за межі міст разом з білошкірими працівниками й середнім класом. А темношкірі, котрі переїжджали у ці міста під час Великої міграції з півдня, заселялися в міські гетто¹.

Не усвідомлюючи цього, я став свідком розгортання подій, що пізніше були названі урбаністичною кризою. Протягом усього мого життя до цього моменту і, як я пізніше дізнався, завжди міста були центрами промисловості, економічного зростання та культурних досягнень. Наприкінці 1960-х та у 1970-х роках це змінилося. Середній клас та роботодавці тікали з міст на кшталт Ньюарку до передмість, спустошуючи економіку. Коли я вступив до старшої школи, величезні ділянки Ньюарку стали жертвами економічного занепаду, зростання злочинності й насилля та концентрованої расової бідності. У 1975 році, коли я закінчив школу, Нью-Йорк балансував на межі банкрутства. Незабаром після цього двері фабрики, де працював мій батько, зачинилися назавжди, залишивши його та сотні

Міська суперечність

Уявіть, що ви повернулися назад у минуле, у 1975 рік, вихопили з натовпу випадкового нью-йоркця і відправили його прогулюватися по сучасному місту. Нью-Йорк, який він знав, був місцем стійкого економічного занепаду. Люди, робочі місця, промисловість стрімко переміщалися у передмістя. Брудний, небезпечний і жорстокий Нью-Йорк балансував тоді на межі банкрутства. Що б цей нью-йоркець робив у місті сьогодні?

Він не мав би жодних проблем з орієнтацією у місті. Бронкс усе ще був би у Верхньому Мангеттені, Бетері-Парк у Нижньому, а Леді Свобода продовжувала би височіти над затокою. Більшість міських орієнтирів, таких як будівлі Емпайр-Стейт і Крайслер, центри Рокфеллер і Лінкольн, виглядали би так само, як вони виглядали у дні свого розквіту. Вулиці усе ще були би забиті транспортом. Цей нью-йоркець міг би їхати тією ж гілкою метро через Мангеттен до околиць Брукліну, Квінсу, Бронксу, потягом PATH до Нью-Джерсі та громадським транспортом Нью-Джерсі чи потягом Metro North — за межі міста.

Але багато інших речей для цього нью-йоркця змінилися б дорічно. На жаль, вежі-близнюки*, що лишень з'явилися у його дні, уже б не існували. Розбудований фінансовий центр міста був би наповнений не лише бізнесменами, а й іншими заможними людьми, що у минулому мали будинки у передмісті. Там, де раніше були

---

* Йдеться про Всесвітній торговельний центр Нью-Йорка, зруйнований у результаті терористичного нападу 11 вересня 2001 року.

пустка та пірси, тепер розкинувся б довгий зелений парк з велодорожкою уздовж Гудзону на всю довжину Мангеттену. Таймс-сквер усе ще був би наповнений світлом і мерехтливими білбордами, але замість занедбаних театрів і секс-шопів він побачив би міський варіант Діснейленду, переповнений туристами, котрі відпочивають у кріслах-гойдалках, спеціально розставлених тут для їхньої втіхи. Там, де раніше тинялися понурі митці з Сохо, хіпі та панки з Вест- та Іст-Віллідж, він побачив би висококласні ресторани, кафе і бари, заповнені забезпеченими інвестиційними банкірами, технарями, туристами та випадковими знаменитостями.

М'ясопереробні заводи, промислові склади та заховані подалі від людських очей гей-бари, що раніше були у районі м'ясокомбінату, тепер не існували б. Натомість на покинутих залізничних рейках з'явився би вузький довгий парк, заповнений людьми. У всю його довжину стояли би блискучі нові кондомініуми, офісні вежі, нещодавно відкритий Музей американського мистецтва Вітні, бутик-готелі та дорогі магазини. Розташована поблизу фабрика Nabisco перетворилася б на високоякісний фудкорт, а величезна будівля старого Портового управління була би зайнята технарями, які працюють на Google — одну з багатьох високотехнологічних компаній у цьому районі. Перетнувши Іст-Ривер або Гудзон, цей нью-йоркець побачив би, що фабрики та райони щільних багатоквартирних і сполучених між собою будинків Брукліну, Гобокену та Джерсі-Сіті перетворилися на райони, де молоді професіонали та сім'ї жили, працювали та розважалися. Він міг би пройти по вулицях вночі та не боятися бути пограбованим.

Утім, спостерігаючи за зовні відшліфованим і повністю впорядкованим сучасним містом, нью-йоркець із минулого все ж відчув би напругу, що клекотіла зсередини. Проживання у Нью-Йорку тепер було б менш доступним, ніж у 1975 році, для такого робітника, як він. Багатоквартирні будинки, що у його дні можна було купити за 50 тисяч доларів, зараз коштували би мільйони. Інші будинки, що він міг би орендувати за 500 доларів на місяць, тепер мали б вартість понад 5–10 тисяч доларів. Він побачив би блискучі вежі, що підіймаються у кварталі мільярдерів на 57-й вулиці, стоять повністю темні й мертві уночі. Він почув би людей, що скаржаться на

Урбанізм, де переможець отримує все

Восени 2013 року в готельному номері з видом на нью-йоркську Таймс-сквер гігант комп'ютерних ігор Electronic Arts випустив Cities of Tomorrow («Міста майбутнього») — останній додаток до неймовірно популярної франшизи SimCity. Замість того щоб заробляти бали як зазвичай, наприклад вбиваючи поганих хлопців, гравці SimCity піклувалися про міста. У ролі мерів міст вони могли змінювати такі параметри, як відсоток податків, правила зонування й землекористування, та могли робити щось для посилення економічного розвитку і створення робочих місць. Як результат, виділяючи окремих громадян, гравці могли бачити вплив цих змін на їхнє життя. У похмурому футуристичному світі, де розташовані міста майбутнього, технологічно довершеною інфраструктурою володіла супереліта, відома як ControlNet. Мер міг вживати деяких заходів, щоб обмежити її вплив, але з ризиком придушити економічний розвиток міста. Надто низький розвиток — і місто перетворювалося на антиутопічне ніщо. Надто високий — і місто ставало настільки несправедливим, що його мешканці не могли дозволити собі жити у ньому. Щоб перемогти, гравці мали визначитись і прямувати непевним шляхом між цими двома однаково неприємними альтернативами для міста¹⁹.

Знайома ситуація? Футуристичне місто, можливо, і є фантастикою, але основна дилема гри реально виникає у сучасних містах.

Сьогодні, як ніколи раніше, завдяки силам кластеризації найбільш важливі й найбільш інноваційні галузі промисловості та найталановитіші, найамбітніші, найзаможніші люди концентру-

ються у дрібці провідних суперзіркових міст з інтелектуальними і технологічними хабами²⁰. Ця невелика елітарна група перемагає у гонитві тоді як більшість міст, якщо не всі, борються, завмирають у розвитку чи занепадають. Я називаю цей процес *урбанізмом, де переможець отримує все*.

Хоча я сам вигадав цю фразу, загальний феномен економіки, де переможець отримує все, був виявлений давно. Приблизно двадцять років тому Роберт Франк і Філіп Кук уже поширювали концепцію суспільства, в якому переможець отримує все. Вони спиралися на дослідження економіста Шервіна Розена, який ще за двадцять років до того описав економіку за межами зростання суперзіркових талантів. Принципи теорії легко зрозуміти. Хоч би якою великою була зарплата середньостатистичного професійного атлета, різниця у зарплаті між середнім гравцем та суперзіркою — величезна. Такі зірки баскетболу, як ЛеБрон Джеймс, Кевін Дюран, Стеф Каррі, або такі зіркові захисники, як Том Брейді чи Аарон Роджерс, заробляють набагато більше, ніж середні гравці. А суперзірки на кшталт Тейлор Свіфт чи Бейонсе отримують надзвичайно більше, ніж середньостатистичні музиканти. Така ж ситуація і з кінозірками світового рівня — це Дженніфер Лоуренс, Скарлет Йохансон, Том Круз, Бредлі Купер чи Девін «Скеля» Джонсон. Економіка — прямолінійна. Суперзіркові музиканти приносять великі гроші, приваблюючи натовпи фанатів, які хочуть платити, щоб побачити знаменитостей та купити їхні альбоми. Кінозірки просувають фільм за фільмом. Зірки спорту зтягають фанатів на стадіони і допомагають своїм командам дійти до кубка й виграти чемпіонат²¹.

Але Франк і Кук побачили феномен переможця як такий, що поширюється у всіх аспектах економіки, та такий, що створює глибоку нерівність у оплаті праці в багатьох індустріях — від консультативного бізнесу, банківської справи та менеджменту до дизайну, моди, медицини та юриспруденції. Зарплата директора, порівняно із зарплатою середнього працівника, стрімко виросла.

Протягом останніх чотирьох десятиліть, у 1978–2015 роках, директори насолоджувалися зростанням зарплат на більш ніж 940%, тоді як ставки звичайних працівників зросли лише на 10%. У 1965 році в середньому директори заробляли у 20 разів більше,

Місто еліт

«**Я**кщо один відсоток багатіїв задушить креативний таланти у Нью-Йорку, я звідси звальною», — застеріг музикант Де від Бірн у 2013 році⁵⁰. Неймовірний економічний успіх Нью-Йорка, на його думку, загрожувати стати його культурною загибеллю: «Більшість частин Мангеттену і Брукліну — віртуально замкнені райони, курорти для багатіїв. Середній клас навряд чи зможе дозволити собі жити тут надалі, тож забудьте про появу нових митців, музикантів, акторів, танцюристів, письменників, журналістів та власників малого бізнесу. Крок за кроком ресурси, що поживлявали місто, зникають».

Бірін, фронтмен рок-гурту нової хвилі Talking Heads, не єдиний, хто застерігав про це. «Нью-Йорк закрився від молодих та спраглих, — заявила Патті Сміт, культова панк-рокерша, поетеса і мемуаристка, переможниця National Book Award, коли її спитали, чи молоді митці ще мають можливість будувати кар'єру в місті. — Є інші міста — Детройт, Покіпсі. Нью-Йорк більше не підтримує вас. Моя порада — шукайте нове місто»⁵¹.

Творець електронної музики Мобі писав у 2014 році: «Коли я жив на 14-й вулиці у кінці 1980-х, я платив 140 доларів на місяць за частину квартири, в якій проживала купа інших незвичних та ненормальних музикантів і митців. СНІД, кокс та високий рівень вбивств утримував людей від життя у Нью-Йорку в той час. Але, хоча це й була територія війни, можливо лише певною мірою війни, Мангеттен усе ще лишався культурною столицею світу. Звісно, усе змінилося з того часу. Нью-Йорк, мушу визнати очевидне, став

містом грошей. Кажуть, твоя квартплата мусить складати 30% від твоєї зарплати. Сьогодні на Мангеттені для багатьох людей це, схоже, всі 300%»⁵².

Для митців та музикантів, кількість яких зростає, трансформація наших міст стає доволі відчутною і вже навіть особистою справою⁵³. І вони не єдині, кого тривожить можлива загибель креативності у суперзіркових містах. Експерти і стратегічні планувальники додають те саме, й не лише про Нью-Йорк. Рохан Сільва, головний гравець лондонського технологічного буму, який працював старшим радником колишнього прем'єр-міністра Великої Британії Девіда Кемерона, зауважив: «Мешканці Нью-Йорка переміщуються в Лос-Анджелес, і, на мою думку, нам слід бути дуже обережними з Лондоном, аби люди не обрали інше місто та не переїхали туди. Бо в момент, коли місто починає втрачати митців, все розвалюється, і місто може втратити свою суть»⁵⁴.

Немає сумнівів, що міські креативні екосистеми виживають зараз у доволі нестійкому балансі. Приберіть вплив міксування людей у містах — і результатом стане стерильна монотонність. Сьогодні у Сохо кількість шикарних магазинів, схоже, переважає мистецькі сцени та студії. Але, навіть якщо зростаючі ціни на житло ускладнюють новому поколінню митців і творчих людей можливість розвернутися у Сохо та подібних районах, це не означає, що все місто стало мертвою зоною для креативу. Незважаючи на приплив заможних людей у центри міст та на трансформацію кількох провідних креативних районів, доказів істотного зменшення креативних потужностей цих міст немає. Фактично, як ми побачимо, міста на кшталт Нью-Йорка, Лондона, Лос-Анджелеса і Сан-Франциско спромоглися підвищити загальні переваги креативності, додавши інноваційність та високотехнологічну індустрію у їхні економіки. Міста — це, зрештою, великі об'єкти. Креативність може пересуватися і пересувається з району в район. З часом трансформація, що триває у цих містах, може дійсно загрожувати творчому імпульсу, але поки що цього не сталося.

Що насправді демонструють скарги Бірна, Мобі та Сміт, так це інтенсивно зростаюче змагання за міський простір. Артисти, музиканти та інші митці були мало не єдиними людьми, що дбали про

Джентрифікація та невдоволення навколо неї

«**К**оли ви бачите білошкірих жінок, які штовхають візочки з дітьми о третій годині ночі на 125-й вулиці, — це має вам про щось говорити», — заявив корінний мешканець Брукліну Спайк Лі у лютому 2014 року. Визначний режисер фільмів «Роби правильно» та «Малколм Ікс» відкрив майданчик для дискусій після виступу в бруклінському інституті Пратт під час Місяців історії темношкірих. Хтось з аудиторії запитав його про джентрифікацію, і, як з'ясувалося, Лі мав що розповісти на цю тему. Джентрифікація стосується не лише районів, стверджував він. Це те, що відбувається з людьми, які живуть у них. Це дещо більше, ніж неоколоніальне захоплення землі — «довбаний синдром Христофора Колумба», як він його назвав⁸⁶.

Для Лі джентрифікація — це про багатих білошкірих, котрі виштовхують бідних темношкірих з їхніх районів та будинків. І він не один так вважає. Численні критики давно засуджують експлуатаційний процес, що відбувається, коли заможні будівельні компанії купують землю та будинки і виселяють корінних мешканців з їхніх районів⁸⁷.

Джентрифікація — це не лише про економіку, а й про емоції (я точно знаю, мене у цьому вже звинувачували)⁸⁸. Багато нових приїжджих напевне почуваються винними у тому, що вони змінюють суть району, у який вони переїхали і, ймовірно, сприяють виселенню з їхніх будинків декого з сусідів. «Фактично немає можливості уникнути того, щоб бути джентрифікатором» — так називалася одна стаття 2013 року⁸⁹.

Мешканці, які довго проживають у районах, сильно прив'язані до таких місць. Навіть якщо їх не змушують виїжджати, вони зазвичай засмучуються, коли нові приїжджі дуже сильно і по-багатому змінюють їхній район так, що його уже не впізнати. Ми усі турбуємося про місце, де ми живемо, і хочемо, аби інші поважали наше право жити тут. Коли ж інші цього не роблять, зростають злість і тривога, виникає напруга.

Деякі експерти з цього питання вбачають типові скарги щодо джентрифікації надуманими та неточними. Професор міського планування Колумбійського університету Ланс Фріман, який докладно вивчав джентрифікацію у Гарлемі та інші районах Нью-Йорка, вважає, що тривога щодо прямого витіснення бідних мешканців заможними джентрифікаторами базується швидше на міфах, ніж на реальних фактах. Соціолог Університету Принстон, провідний експерт з питань расової та економічної сегрегації Дуглас Мессі стверджує, що джентрифікація є міфічною краплею у морі порівняно з ширшим переміщенням людей у міста та з міст. Для нього позиція антиджентрифікації, якої дотримуються деякі урбаністи, є лицемірною. «З одного боку, ліберальні міські спеціалісти виступають проти розвитку передмість Америки та проти того, щоб білошкірі полишали міста, — писав він. — Проте, з іншого боку, коли дрібка обраних білошкірих йде проти течії та заявляє про своє право на місто, їх називають опортуністами і звинувачують у джентрифікації центрів міст»⁹⁰.

Мета цього розділу книжки — зосередитися на фактах, щоб відновити такий потрібний баланс і можливість для обговорення. Як ми побачимо, швидкість поширення джентрифікації зростає з 2000 року, коли білошкірі почали повертатися у міста. Утім вона радше вплинула на ексклюзивний клуб суперзіркових міст та інтелектуальних хабів. І хоча велика кількість досліджень продемонструвала, що відносно мало людей були витіснені безпосередньо джентрифікацією, та більша проблема полягає у тому, що повернення білошкірих у міста сприяє зростанню цін на житло, і, як результат, це стає тим тягарем, що здебільшого звалюється на плечі бідних і знедолених. Зрештою, одержимість журналістів питанням джентрифікації відволікає увагу від серйозніших проблем хронічної

Нерівність міст

Аж до 2012 року мало хто поза межами прогресивних політичних кіл Брукліну та Нью-Йорка чув про Білла де Блазіо. Хоча у міський Офіс громадського адвоката* він був обраний у 2009 році, більшу частину своєї політичної кар'єри у міській раді Нью-Йорка він провів, представляючи 39-й округ (Бруклін), що охоплює переважно дорогі райони Коббл-Гілл і Парк-Слоуп, нещодавно джентрифіковані райони Керролл-Гарденс, Гованус і Віндзор-Террас та райони «синіх комірців» Кенсінгтон і Боро-Парк. До 2013 року епічний мер Нью-Йорка Майкл Блумберг, мільярдер і засновник медійного гіганта, названого на його честь, завершував свій останній, третій термін. Замінити Блумберга викликався де Блазіо, але ніхто й не думав, що він має бодай якийсь шанс. Спікерка міськради Нью-Йорка та союзниця Блумберга Крістін Квінн вважалася спадкоємицею мера, і більшість експертів передбачали її перемогу на виборах¹¹⁹.

За часів лідерства Блумберга економіка міста відродилася після економічної кризи 2008 року¹²⁰. До 2011 року місто повернулося на пікові рівні працевлаштування, які мало до кризи, переважно завдяки значному зростанню креативних і технологічних індустрій паралельно з уже наявними посадами у фінансах, нерухомості, освіті та охороні здоров'я. Фінансовий сектор, що постраждав найбіль-

---

* Офіс громадського адвоката Нью-Йорка — одна з гілок виконавчої влади Нью-Йорка, що є зв'язком між виборцями та урядом міста і діє як наглядач за правами мешканців.

ше і втратив понад 30 тисяч робочих місць у 2008 році, йшов на поправку, а банкіри та аналітики знову отримували великі бонуси. Масштабні будівельні проекти тривали у Граунд-Зіро у Нижньому Мангеттені, за Гудзон-Ярдз одразу на північ від Челсі, уздовж Іст-Ривер у Вільямсбурзі, у середмісті Брукліну і взагалі скрізь. Сектор високих технологій міста, що був майже знищений під час доткомівської бульбашки 2001 року, розквітнув знову, і щоб забезпечити йому майбутнє, адміністрація Блумберга анонсувала двохмільярдну ініціативу з будівництва наукових та інженерних штаб-квартир на острові Рузвельта для Університету Корнелл й Ізраїль-Техніон площею 186 тисяч квадратних метрів.

Міські вулиці були чистішими, ніж будь-коли, й охоплені подіями. Кількість розбійних нападів істотно зменшилася, туристи стікалися у рекордній кількості. Мангеттен почали заповнювати велосипеди, частково завдяки новим велосипедним смугам і мережі громадського велопрокату.

Нью-Йорк перемагав у світовому змаганні як капіталу, так і талантів, котрі є ключовими для успіху міста, заявив сам Блумберг на шпальтах *The Financial Times*. «Місто, що хоче залучити креативних людей, мусить запропонувати життєдайний ґрунт для нових ідей та інновацій», — писав він. Перефразовуючи мої думки з книжки про креативний клас, він додав: «Економісти можуть не погодитися з цим, але правда така: бути крутим — це важливо, і це впливає на результат. Якщо люди надихаються районами, які пропонують чудові парки, безпечні вулиці та розгалужений громадський транспорт, то вони їх і обирають»¹²¹.

Блумберг був найбільш компетентним і послідовним мером, якого коли-небудь мав Нью-Йорк. Його останні роки в мерії мали б стати безперервним потоком перемог. Але щось було упущене в процесі. Хай би як процвітало місто з 2002 року, багато нью-йоркців відчували не що інше, як витіснення. Серед них було поширеним відчуття того, що Нью-Йорк став місцем, де багаті ставали ще багатшими, а бідні люди, робітничий та середній класи залишалися далеко позаду. У 2013 році верхівка з 5% сімей Мангеттену заробляла у 88 разів більше, ніж 20% найбідніших людей. У Нью-Йорку проживало 400 тисяч мільйонерів, що перевищувало населення

таких міст, як Новий Орлеан, Піттсбург, Клівленд чи Міннеаполіс. Але багато нью-йоркців спостерігали винищення їхніх стандартів життя через зниження реальних зарплат та підвищення цін на житло. У серпні 2013 року опитування New York Times виявило, що 55% виборців вважали, ніби політика Блумберга орієнтована на багатих. На запитання, чи Нью-Йорк став «надто дорогим для життя таких людей, як ви», 85% відповіли «так»¹²².

Розкручена популістською реакцією на заяви про економічний розкол в суспільстві, революційна кампанія де Блазіо озброїлась такою нерівністю як своїм головним гаслом. Його мантрою, як я уже згадував у першому розділі книжки, стала фраза «Нью-Йорк — це історія двох міст».

«Без радикальних змін у політиці, зокрема в економічній політиці, що має протистояти нерівності та відбудовувати наш середній клас, прийдешні покоління побачать Нью-Йорк лише як майданчик для багатіїв — золоте місто, де процвітають нечисленні привілейовані особи і де мільйони й мільйони нью-йоркців не можуть підвести голову, — заявив він у своїй весняній промові 2013 року, що й дала поштовх для популярності його кандидатури. — Історія вчить нас, що економіка, так само як і місто, не може розвиватись протягом тривалого часу за таких умов»¹²³.

Щоб змінити напрямок розвитку міста, він пообіцяв підвищити податки для багатих, відкрити загальні дитячі ясла, розширити позашкільні програми після уроків, підняти мінімальні зарплатні ставки, створити більше робочих місць із зарплатами, достатніми для гідного проживання, та збудувати сотні тисяч одиниць доступного житла.

На превеликий подив експертів і політичних аналітиків, демократ де Блазіо впевнено переміг у місті й поблизу нього у вересні 2013 року, з легкістю обійшовши Крістін Квінн та Білла Томпсона, який вів упевнену кампанію проти Блумберга у 2009 році. Колишній голова Управління громадського транспорту Джо Лота, республіканський опонент де Блазіо, назвав його неприкаяним соціалістом, чия політика зруйнує економіку міста. Але міський електорат на це не купився. Де Блазіо переміг у виборах із вражаючими 73% голосів, отримавши навіть більше серед темношкірих виборців